

ЛОБАНОВСЬКИЙ Валерій Васильович (06. 01. 1939, Київ — 13. 05. 2002, Запоріжжя, похов. у Києві) — тренер, футболіст (лівий і центральний нападник). Племінник [О. Бойченка](#). Майстер спорту (1960). Заслужений тренер України (1971) та СРСР (1975). Герой України (2002, посмертно). Орден «За заслуги» 3-го (1998) та 2-го (2002) ступ. Рубінський орден УЄФА (2002), орден ФІФА (2003; обидва — посмертно). Навчався у Київському (1956–64, з перервами), закінчив Одеський політехнічний інститут (1965).

Вихованець футбольної школи № 1 (1952–55) та школи молоді (1955–57; обидві — Київ). Чемпіон (1961), срібний призер (1960) чемпіонатів СРСР. Один із кращих форвардів СРСР 1-ї пол. 1960-х рр. Виступав за команди «Динамо» (Київ, 1957–64), «Чорноморець» (Одеса, 1965–66), «Шахтар» (Донецьк, 1967–68, капітан), збірну команду СРСР (1960–61), олімпійську збірну команду СРСР (1963, капітан; за обидві провів 2 гри). У вищій лізі чемпіонатів СРСР зіграв 253 матчі, забив 71 гол. У списках 33-х кращих футболістів СРСР — двічі на 2-му місці (1960, 1962). Тренери — М. Корсунський, В. Маслов, О. Ошенков, В. Соловійов, М. Чайка, В. Шиловський.

Працював головним тренером команд «Дніпро» (Дніпропетровськ, нині Дніпро, 1968–73), «Динамо» (Київ, 1973–82, 1984–90, 1996–2002), збірних команд СРСР (1975–76, 1982–83, 1986–90) та України (2000–01; у 1997–99 — тренер-консультант), ОАЕ (1990–93), Кувейту (1994–96). Найтитлованіший тренер в історії радянського футболу. Під його керівництвом збірна команда СРСР здобула:

- бронзову нагороду 21-х Олімпійських ігор (м. Монреаль, Канада, 1976),
- срібну медаль чемпіонату Європи (Німеччина, 1988).

Збірна команда України була бронзовим призером Спартакіади народів СРСР (Москва, 1979); збірна Кувейту — бронзовим призером Азіатських ігор (Японія, 1994), переможцем Кубка Перської затоки (Оман, 1996). До вищої ліги чемпіонатів СРСР вийшов «Дніпро» (1971). «Динамо» здобуло:

- Кубок володарів Кубків європейських країн (1975, 1986),
- Суперкубок УЄФА (1975), Кубок СРСР (1974, 1978, 1982, 1985, 1987, 1990),
- Кубок України (1998–2000),
- чемпіонство (1974–75, 1977, 1980–81, 1985–86, 1990), срібло (1976, 1978, 1982, 1988) та бронза (1979, 1989) першостей СРСР,
- золото (1997–2001) чемпіонатів України.

Як гравець відзначався чудовим дриблінгом і зміною напрямку руху, володів прицільним ударом із лівої ноги, блискуче виконував кутові удари. Видатний тренер-практик, один із найавторитетніших тренерів світового футболу. Майстерно поєднував талант тренера зі здібностями організатора. Впровадив у практику передові досягнення спортивної науки, реалізовував принципи «системного» футболу, основу якого складають універсалізм футболістів, висока інтенсифікація гри. Найголовніше досягнення — утвердження авторитету спортивного клубу «Динамо» на міжнародній арені. Видання «The Times» помістило ім'я Лобановського серед 50-ти найвизначніших тренерів світу (2007); у списку найкращих тренерів за версією ж. «World Soccer» посів 7-е місце (2013; обидва — Велика Британія).

Серед вихованців та учнів — [С. Балтача](#), [А. Баль](#), [В. Безсонов](#), [В. Белькевич](#), [І. Беланов](#), [О. Блохін](#), [Л. Буряк](#), [В. Ващук](#), [В. Веремєєв](#), [А. Гусін](#), [А. Дем'яненко](#), [В. Євтушенко](#), [О. Заваров](#), [К. Каладзе](#), [А. Канчельскіс](#), [В. Колотов](#), [А. Коньков](#), [О. Лужний](#), [В. Лябик](#), [В. Матвієнко](#), [О. Михайличенко](#), [В. Онищенко](#), [С. Ребров](#), [С. Решко](#), [В. Трошкін](#), [М. Федоренко](#), [М. Фоменко](#), [О. Хацкевич](#), [В. Чанов](#), [А. Шевченко](#), [О. Шовковський](#), [С. Юран](#), [П. Яковенко](#).

Автор кн. «Моделирование тренировки в футболе» (1985), «Тактика и стратегия в футболе» (1989; обидві — Київ, співавт.), «Бесконечный матч» (Москва, 1989). У Києві ім'ям Л. названо стадіон «Динамо» (2002), побл. входу до якого йому встановлено пам'ятник; у школі № 319, де він навчався, відкрито меморіальну дошку та меморіальний музей. Від 2003 Федерація футболу України щороку проводить турнір пам'яті Лобановського

Рекомендована література

1. Аркадьєв Д. Футбол Лобановського. К., 1991;
2. Рахманін С. Справедливість сили // ЗН. 2002, 18–24 мая;
3. Харитонов Д., Франков А. Послесловіє. К., 2002;
4. Максимов М. Король помер... Хай живе Король! // Спорт. газ. 2004, 9–12 січ.;
5. Корзаченко Ю. Опередивший время // Киев. ведомости. 2007, 12 мая;
6. Юрис Ю. Футбольный Микеланджело // Спорт-Экспресс. 2009, 12 янв.;
7. Карман Ю., Липенко А. ...И тогда эмир отправил сына за Лобановским // Команда. 2009, 14–15 мая.

В. А. Старков

Бібліографічний опис:

Лобановський Валерій Васильович / В. А. Старков // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55973>. — Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).